

Uittreksel uit de Objecten Data Bank

Onderstaand object is
EEN RIJKSMONUMENT,
opgenomen in het Register van beschermde monumenten
ingevolge artikel 4 van de Monumentenwet 1988

Provincie : Gelderland Monumentnummer : 529050
Gemeente : Oldebroek Besluitnummer : 984940
Objectcode : 8096ZG-00000-01 Besluitdatum :
Aanduiding : Geb

Onderdeel van
Complex : 512924 Rijksmonument
8084PD-C-01
Zwaluwenburg

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats : Oldebroek
Locatie : Laanzichtsweg

KADASTRALE AANDUIDING

Kad. Gemeente : Oldebroek
Sectie : AK
Nummer : 119

Kad. Gemeente : Oldebroek
Sectie : AK
Nummer : 120

Kad. Gemeente : Oldebroek
Sectie : AK
Nummer : 121

Kad. Gemeente : Oldebroek
Sectie : AK
Nummer : 50

Kad. Gemeente : Oldebroek
Sectie : AK
Nummer : 51

Kad. Gemeente : Oldebroek
Sectie : AK

Nummer : 52

Kad Gemeente : Oldebroek
Sectie : AK
Nummer : 54

Kad. Gemeente : Oldebroek
Sectie : AK
Nummer : 55

Kad Gemeente : Oldebroek
Sectie : AK
Nummer : 56

OMSCHRIJVING

Omschrijving onderdeel 2:

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG. De historische tuin- en parkaanleg van de buitenplaats Zwaluwenburg dateert in oorsprong van kort na 1728, toen ter plaatse van het kasteel Wijnbergen het huidige hoofdgebouw door de familie van Haersholte werd gebouwd en een formele aanleg met een duidelijke NO-ZW as werd gecreëerd. Deze as en de 18de-eeuwse structuur van lanen, waaronder de Laanzichtsweg, zijn thans in de aanleg nog duidelijk aanwezig. In het zuiden van de buitenplaats kenmerkt de aanleg zich door de lanenstructuur die het oude productiebos doorkruist en door de aanwezigheid van een wildwal (verm. 18de-19de eeuw) die zich tot ver buiten de buitenplaats uitstrekt. Omstreeks 1847 werd de thans nog karakteristieke en kenmerkende aanleg binnen de formele structuur op zowel het omgrachte, voormalige kasteelterrein, als ten noorden en oosten van het huis in landschappelijke stijl aangelegd. Zo werden het kasteleiland -aan de achterzijde van het huis en op het voorplein (toponiem "binnentuin")-, de parkweide en het gebied ten noordoosten van het huis (toponiem "buitentuin") ingericht met boomgroepen en solitair. De noordzijde van de "buitentuin" werd van vrijwel cirkelvormige inhammen voorzien waarin een omgracht eilandje (toponiem "grafeiland") kwam te liggen. Ook het gebied noordwestelijk van het huis (toponiem "slingerbos") waarin de peervormige vijver en een bakstenen stuwte liggen en het voormalige "Schoenmakersbos" (thans weiland) werden ingericht. Ten zuidoosten van het huis werd een klein park met hoogteverschillen gerealiseerd; ook wel "Klein Zwitserland" genaamd. De uiteindelijke vorm van de aanleg in landschapsstijl kwam rond 1870 tot stand. In 1919 maakte de tuinarchitect D.F. Tersteeg een ontwerp voor de "binnentuin". Tuinarchitect H.A.C. Poortman heeft zich waarschijnlijk met de uitvoering bezig gehouden. Deze tuin verkeert in verval, staat maar draagt het oorspronkelijke ontwerp nog in zich. De tuin kenmerkte zich door de aangebrachte symmetrie. Het hoger gelegen terras aan de achterzijde van het huis, waarop een geschulpt

vormgegeven grasveld aansloot werd omgeven door borders, hierachter lag de zgn. "wilde tuin", die door vormgeknipte buxushagen werd afgesloten. In het verlengde lag een (thans dichtgegroeide) zichtas waarin centraal een solitair stond. Aan de zuidzijde van het huis lag de rozentuin met pergola's, thans (2004) tot een grasveld vervallen. Ten noordwesten van het huis is de aanleg nog altijd ingericht als moestuin en boomgaard. In de aanleg staan op diverse plaatsen fraaie houten hekken, daterend uit circa 1920 die toegang geven tot de weiden. De aanleg wordt aan de noordzijde begrensd door de Broekdijk, aan de oostzijde door de Laanzichtsweg en aan de zuidzijde door de Bovenheigraaf. De begrenzing loopt aan de westzijde langs enkele oudere lanen omhoog naar de Broekdijk.

Waardering

Historische TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats

Zwaluwenburg van algemeen belang:

- als representatief voorbeeld van een midden-19de-eeuwse aanleg in landschapsstijl die ingebed is in een 18de-eeuwse formele lanenstructuur en waar in het begin van de 20ste eeuw een geometrische tuinaanleg aan werd toegevoegd;
- vanwege het belang voor de geschiedenis van de tuin- en landschapsarchitectuur;
- vanwege de uit de tijd van aanleg stammende solitairen en boomgroepen;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

INSCHRIJVING

Kantoor bewaarder : (Nog) niet ingeschreven

Inschrijvingsdatum :

Deel/Registratienummer : /